



# FORTIDENS SUS I HASSELAGER EGE

Af Kim Brandt Thomsen  
Randers Kommune

**RANDERS:** For enden af Mosevej i Langå ligger et af Randers Kommunes ældste skovområder, Hasselager Ege. Halvdelen af det ni hektar store område består af nyere skov, mens en gammel ege-træsskov strækker sine krogede grene mod himlen på den anden halvdel. Her står en mere end 200 år gammel egeskov, der sin lidenhed til trods virkelig er et besøg værd.

På en morgenvandring i Hasselager Ege kan du være heldig at løbe ind i et par rådyr eller se en hare liste rundt i skovbunden. Fuglelivet er et kapitel for sig. Solsortenes lystige fløjt akkompagneres af gøgens kukken, mens nattergalen høres i det fjerne. Inde i hovedet trænger melodien til 'I skovens dybe, stille ro' sig på.

»Hasselager Ege har i mange år ført en anonym tilværelse. Kun kendt af de lokale som 'skoven nede bag ved rensningsanlægget' havde den gamle egeskov i årevis fået lov til at gro til i ahorn og brombær, da vi fik øje på den efter kommunesammenlægningen,« fortæller Randi Flensborg Jørgensen, som er skov- og landskabsingeniør med ansvar for Randers Kommunes skove.

I foråret 2010 blev skoven kraftigt udtyndet, og den er i dag lys, luftig og indbydende. Solens livgivende lys når igen skovbunden gennem de krogede egetræers kroner. Man står som midt i et billede af stenalderen, hvor egeskov dækkede det ganske land, og næringsvejen var jagt på dyr, nødder, bær og urter.

## Mere end 200 år gammel

»Jeg tør ikke at sætte nogen alder på Hasselager Ege, men skoven optræder på mere end 200 år gamle kort fra Videnskabernes Selskab. Egetræerne, der står her, er formentlig selvsåede, ligesom træerne der stod her før dem. Så krogede som træerne er, tyder alt på, at det er vild skov. Langå-området har formentlig været så godt forsynet med skov gennem tiden, at området ikke har været interessant, fordi det var svært

at komme til på grund af sumpe, de enge og Gudenå,« siger Randi Flensborg Jørgensen.

Rundt omkring i Hasselager Ege har de døde træer fået lov til at blive stående og liggende til glæde og gavn for svampe, insekter og fugle, der kan bygge reder i stammerne.

»I en gammel skov som Hasselager Ege vægter vi selvfølgelig hensynet til naturen højt. Vi naturplejer med dyr, passer skoven med henblik på at vedligeholde biodiversiteten, passer på de gamle træer og fjerner nye, for eksempel ahorn, i bevoksningerne. Desuden passer vi ekstra på stående dødt ved, ligesom de væltede træer får lov at ligge, med mindre de ligger på en sti eller er ved at ødelægge et dige.«

## Langå Egeskov

At Hasselager Ege har levet et stille liv skyldes formentlig ikke bare placeringen bag rensningsanlægget, men også at den dobbelt så store Langå Egeskov ligger få hundrede meter derfra.

Skoven er en af de få i Danmark med kreaturgræsning som i jordfællesskabets dage før år 1800, hvor Langå-bøndernes dyr om sommeren græssede på den fælles græsgang.

Skoven, der er ejet af Danmarks Naturfond, består af en 200 år gammel egeskov, en nyere egeskovsbevoksning og en eng ned til Gudenå.

I snart 200 år har græssende kreaturer ædt næsten al fremspi-ret træopvækst, så de gamle krogede egetræer kommer til deres ret. Den lille bynære skovs fugleliv er kendetegnet ved at have de mest almindelige fugle, der også findes i haven: Bogfinke, musvit, havesanger, solsort, men også skovfugle som spætmejs, lovsanger, gransanger, tornsanger og rødstjert.

Det er egeskovens historie som græsningskov, der fortælles i Langå Egeskov.

Skoven nævnes første gang i en markbog fra 1688. I 1700- og 1800-tallet har de lokale bønders kreaturer gået på græs i skoven. Og Langå Egeskov har sikkert også dengang været en lysåben skov med få høje egetræer og spredt opvækst af buske som

hassel, tjørn og abild.

Efter skovfredningen i 1805 og landboreformen i 1815 blev en del af området udlagt til landbrugsjord, mens den nuværende egeskov fik lov at henligge som fredskov. Fordi græsningstrykket blev mindre, voksede egetræerne sig større. Men Langå-bønderne fik, imod fredskovstanken, lov til fortsat at have nogle dyr i skoven, hvilket har resulteret i, at der i dag ses et sjældent, klassisk eksempel på en græsningsskov, der giver et billede på, hvordan store dele af de danske skove tog sig ud for mere end 200 år siden.

## Naturværdier i skovene

Skovene, der ejes af Randers Kommune, er kendetegnet ved at være forholdsvis små og med stor geografisk afstand. Skovområderne befinder sig hovedsageligt i den sydlige del af kommunen, mens der nord for Randers by er relativt få områder.

Skovenes alder og karakter er også meget forskellig. Fra gamle, vilde ege- og bøgeskove til skovrejsninger, der ikke er mere end ti år gamle.

»Skovens alder er meget afgørende for antallet af spændende dyr og planter, og alderen har derfor også stor betydning for den drift og pleje, der er optimal for den enkelte skov. Det er Randers Kommunes vision, at vi i den fremtidige administration og drift af skovene fremmer naturens mangfoldighed til glæde for både naturen og skovgæsten,« siger Randi Flensborg Jørgensen.

I arbejdet tager Randers Kommune udgangspunkt i de eksisterende naturværdier i skovene og fremmer de forhold og miljøer, der har størst betydning for skovnaturen og de lysåbne naturtyper i skoven.

Mere end 3000 skovlevende arter betegnes i dag som truede, blandt andet som følge af intensivt skovbrug. Mange af disse arter er helt eller delvist afhængige af et stabilt skovklima med et vedvarende trædække, vådområder og lysninger i skoven. Sådanne strukturer er sjældne i skovene i dag, men de kan genskabes og plejes i forbindelse med en omsorgsfuld skovdrift i de gamle skovområder.



En hasselbusk blander sig i den nyere egeskov. Fordi skoven er åben for lys, er den også rig på arter. Foto: Randers Kommune



Hasselager Ege er blandt andet specielt ved, at der er meget stående, dødt ved i skoven. Foto: Randers Kommune



I Hasselager Ege får de døde træer lov at stå og ligge. Det dødt ved er ikke mindst til glæde for svampene. Foto: Randers Kommune



Hasselager Ege er formentlig en vild skov, hvor egetræerne i generationerne har sæt sig selv og slået rod som den lille fetter her. Foto: Randers Kommune



Kaprifolierne snor sig om de krogede egetræer ved indgangen til Hasselager Ege. Foto: Randers Kommune



Randers Kommunes skovfoged Randi Flensborg Jørgensen nyder morgenstemningen på bænken overfor Hasselager Ege. Foto: Randers Kommune